

Input // output

Succes

Succes, voldoening en geluk zijn termen die in de literatuur over stem- en keuzegedrag veelvuldig door elkaar worden gebruikt. Van den Brink en Steffen tonen aan dat dit begrijpelijk, maar onterecht is. Vaak vallen succes en voldoening wel samen, omdat er in de literatuur vaak wordt uitgegaan van simultane beslissingsmomenten van verschillende actoren. Zodra er opeenvolgende beslissingsmomenten zijn in plaats van simultane,

wordt succes slechts een van de onderdelen van voldoening. Rekening houdend met dit onderscheid beschrijven de auteurs ook de relatie van de twee concepten met verschillende vormen van geluk.

Brink, R. van den, en F. Steffen (2012) *On the measurement of success and satisfaction*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 30.

Kinderopvang

Bij stijgende kosten van kinderdagverblijven houden ouders hun kinderen steeds meer thuis, met als gevolg een lagere arbeidsparticipatie van vrouwen. Terwijl er steeds minder een beroep wordt gedaan op de formele kinderopvang, neemt ook het beroep op informele kinderopvang af, wat impliceert dat de beide vormen complementair aan elkaar zijn. Dit concluderen Gathmann en Sass op basis van hun onderzoek naar een beleidswijziging in de Oost-Duitse deelstaat Thüringen in 2006. Door deze wijziging ontvangen ouders vanaf dat moment een subsidie als zij hun kinderen niet naar een kinderdagverblijf brengen. Als gevolg van de wijziging daalde het gebruik van de formele kinderopvang met elf procentpunten. Met name meisjes blijken hierdoor een ontwikkelingsachterstand op te lopen. Zij scoorden op de korte termijn beduidend slechter op zowel cognitieve als niet-cognitieve vaardigheden. Huishoudens met lage inkomens blijken gevoeliger te zijn voor de beleidswijziging dan huishoudens met een hoog inkomen.

Gathmann, C. en B. Sass (2012) *Taxing childcare: effects on family labor supply and children*. IZA Discussion Paper Series, 6440.

Persoonlijkheid

Veelal wordt voor de indeling van persoonlijkheidskenmerken gebruikgemaakt van de Big Five-persoonlijkheidskenmerken uit de psychologie. Er is groeiende aandacht van economen voor de persoonlijkheid van individuele actoren in speltheoretische beslissingen op micro-niveau. Müller en Schwieren onderzoeken middels een experiment of persoonlijkheidskenmerken, zoals gemeten door de Big Five, invloed hebben op de uitkomsten in een vertrouwensspel. De onderzoekers concluderen dat dit met name het geval is voor de eerste beslisser in het spel, terwijl het gedrag van de tweede speler met name wordt ingegeven door de situatie.

Müller, J. en C. Schwieren (2012) *What can the Big Five personality factors contribute to explain small-scale economic behavior?* Tinbergen Institute Discussion Paper, 28.

Netwerken

Indien het opzetten en onderhouden van een netwerk hoge kosten met zich meebrengt, is het vaak onmogelijk voor rationele, individuele spelers om een stabiel netwerk te vormen of dit netwerk pareto-efficiënt in te richten. Dit komt omdat de spelers hun eigenbelang voorop stellen. Hoyer laat in haar onderzoek zien dat een gezamenlijke vijand, die erop uit is de opbrengsten van het netwerk te minimaliseren, ertoe kan leiden dat er wel efficiënte, stabiele netwerken ontstaan. Hoewel dit concept in de psychologie reeds algemeen aanvaard is, toont dit onderzoek aan dat het verschijnsel ook middels puur economische theorie kan worden verklaard. De netwerken die ontstaan onder dreiging van een gezamenlijke vijand zijn efficiënter dan netwerken die zonder deze vijand ontstaan. Tegelijkertijd toont Hoyer aan dat inefficiënte, gefragmenteerde netwerken in dit geval ook stabiel zijn. Ook het niet tot stand komen van netwerken is in dit geval een stabiele uitkomst. Spelers die in een dergelijke stabiele situatie terecht komen zitten hier dus als het ware in gevangenen.

Hoyer, B. (2012) *Network disruptions and the common enemy effect*. Tjalling C. Koopmans Research Institute Discussion Paper Series, 06.

Neutraal

Indien fiscale neutraliteit als criterium voor de subsidie op hoger onderwijs wordt genomen, kan de publieke bijdrage voor de bachelorstudie met 6 tot 22 procentpunt omlaag van de huidige 86 procent naar 80 tot 64 procent. Het eerste geval komt overeen met een verlaging van de basisbeurs voor thuiswonende

22
procentpunt

SINDS 1916
Verlaging subsidie
hoger onderwijs

studenten van 1152 naar 660 euro. In het tweede geval kan de basisbeurs voor thuiswonenden volledig worden afgeschaft en kan bijvoorbeeld het collegegeld worden verhoogd.

CPB (2012) *Verhoging private bijdrage in het hoger onderwijs*. CPB Notitie, 23 maart.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Kartel

Het is uitgevers van kranten in Amerika toegestaan om onderlinge afspraken te maken over abonnementsprijzen en advertentietarieven. Het is echter niet toegestaan om de politieke kleur van berichtgeving met elkaar af te spreken. Het idee hierachter is dat dit laatste zou leiden tot eenzijdige berichtgeving. Antonielli en Filistrucchi analyseren via een theoretisch model de markt voor kranten waarin afspraken tussen uitgevers op zowel prijzen als redactionele lijn zijn toegestaan versus de situatie waarin alleen prijsafspraken zijn toegestaan. De onderzoekers concluderen dat samenwerking op alleen het gebied van prijszetting eenheidsdenken stimuleert terwijl dit effect juist wordt gemitigeerd door ook afspraken te maken over de redactionele lijn. Overigens blijkt elke vorm van samenwerking moeilijker houdbaar naarmate de advertentieopbrengsten per lezer toenemen.

Antonielli, M. en L. Filistrucchi (2012) Collusion and the political differentiation of newspapers. *TILEC Discussion Paper*, 014.

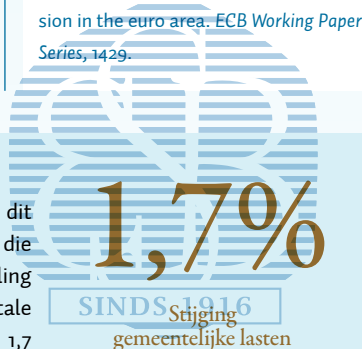
Gezondheid

De gezondheid van mensen heeft invloed op hun verdien capaciteit. Om economische ongelijkheid tussen mensen te verkleinen dient er bij belasting van inkomen dus rekening te worden gehouden met zowel het inkomen als de noodzakelijke uitgaven om gezond te blijven. Deze kunnen van persoon tot persoon verschillen. Valletta ontwikkelt op basis van deze principes een model voor belastingheffing. Eerlijke belastingheffing verkleint volgens de onderzoeker de inkomensongelijkheid tussen mensen met gelijke preferenties, maar met een verschil in verdien capaciteit en gezondheid. Tegelijkertijd mag er in een eerlijk stelsel geen inkomensherverdeling plaatsvinden tussen mensen die enkel verschillen in hun voorkeuren met betrekking tot werk, consumptie en gezondheid, omdat dit hun vrije keuze betreft. In deze context bewijst de auteur dat belastinghervormingen altijd primair een verbetering zouden moeten opleveren voor de mensen met de minste verdien capaciteit en de slechtste gezondheid.

Valletta, G. (2012) Health, fairness and taxation. *METEOR Research Memorandum*, 017.

Gemeenten

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting stijgt dit jaar met 4 procent. Dat is meer dan de 3,75 procent die als bovengrens was afgesproken. Mede door een daling van de afvalstoffenheffing blijft de stijging van de totale gemeentelijke lasten voor huishoudens beperkt tot 1,7

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Warmte

Om de CO₂-uitstoot van de bebouwde omgeving te beperken, is financieel gezien een combinatie van gebouw- en gebiedsmaatregelen het meest voordelig. Het nemen van beide soorten maatregelen levert bovendien een grotere CO₂-reductie op in 2050 dan wanneer slechts één soort maatregelen wordt genomen. Dit blijkt uit onderzoek van Van de Wijngaart et al. Als alle rendabele gebouw- en gebiedsmaatregelen worden genomen, is er in 2050 vijftien tot dertig procent minder CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving.

Wijngaart, R. van de, R. Folkert en H. Elzenga (2012) *Naar een duurzamere warmtevoorziening van de gebouwde omgeving*. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Beleid

De maatregelen die in de verschillende Europese landen zijn genomen als reactie op de financiële crisis hebben in de periode 2007–2010 de jaarlijkse groei van het reële bbp met 1,6 procentpunt verhoogd. Dit concluderen Coenen et al. op basis van hun tijdreeksanalyses van gegevens van de Europese Centrale Bank (ECB). Zij baseren zich op een aangepaste versie van het New Area-Wide Model van de ECB en maken gebruik van verschillende tijdreeksen voor acht verschillende fiscale variabelen. Met eenvoudigere modellen wordt slechts een verwaarloosbaar effect gemeten.

Coenen, G., R. Straub en M. Trabandt (2012) Fiscal policy and the great recession in the euro area. *ECB Working Paper Series*, 1429.

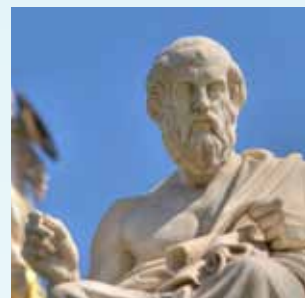
Zorgverzekering

In Californië sterven meer mensen met een zorgverzekering aan een hartaanval naarmate het ziekenhuis waar ze opgenomen worden met meer onverzekerden te maken heeft. Dit blijkt uit onderzoek van Meltem Daysal. Hij analyseerde paneldata over de periode 1999–2006 met gegevens over het aantal ziekenhuisopnames wegens hartaanvallen en financiële gegevens van ziekenhuizen. De voornaamste reden voor het effect van onverzekerden op de overlijdenskans van verzekerden is dat ziekenhuizen de cardiovasculaire dienstverlening uitbreiden zonder daar meer personeel voor aan te nemen omdat de kosten van dit personeel niet gecompenseerd worden. Als mensen niet langer onverzekerd zijn kan volgens de onderzoeker het aantal verzekerden dat overlijdt als gevolg van een hartaanval met drie tot vijf procent teruggebracht worden.

Meltem Daysal, N. (2012) Does uninsurance affect the health outcomes of the insured? Evidence from heart attack patients in California. *CentER Discussion Paper*, 027.

Filosofie

Dietrich en List beschouwen het verschil tussen benadering van de economische wetenschap vanuit het oogpunt van behaviorisme versus vanuit het oogpunt van het mentalisme. Behaviorisme gaat ervan uit dat menselijke geestesprocessen slechts zouden bestaan uit wisselwerkingen tussen reflexen, en de reacties hierop zuiver voorwaardelijke-reflexacties zouden zijn, geheel buiten hogere bewustzijnsinvloeden om. Dit is de dominante kijk binnen de economische wetenschap zoals blijkt uit de populariteit van de *revealed preference*-theorie. Mentalisme, waarbij wordt verondersteld dat preferenties het gevolg zijn van bewuste keuzes van mensen, is volgens de onderzoekers echter een beter uitgangspunt om het keuzegedrag van mensen te analyseren.

Dietrich, F. en C. List (2012) *Mentalism versus behaviourism in economics: a philosophy-of-science perspective*. Working paper op papers.ssrn.com, 2 april.

procent. De netto-woonlasten in Nederland zijn met 446 euro het laagst in de gemeente Ameland. In Bodegraven-Reeuwijk zijn de netto-woonlasten met 942 euro het hoogst.

COELO (2012) *Atlas van de lokale lasten 2012*. Groningen: COELO.